

DE BEDRÄGLIGA FÖRHOPP- NINGARNAS ÅR: 1955

Av professor TORVALD HÖJER

ÅRET 1954 lyktades under intryck av trenne sak- och händelsekomplex, vilka skulle komma att i mycket sätta sin prägel även på 1955. De voro slutkampen om ratificeringen av Parisavtalen rörande det västeuropeiska försvarssystemet, den nya ryska ledarkretsens fortsatta »freds»-offensiv samt den starka spänningen i Fjärran Östern.

Parisfördragen hade vid själva årsskiftet efter dramatiska omkastningar, som livligt demonstrerade den franska nationalförsamlingens bristande ansvarskänsla, omsider med minimal majoritet passerat det blindskär, som denna församlings beslut om Frankrikes ratifikation utgjorde. Motsvarande avgörande i Parissenaten kom ej till stånd förrän i slutet av mars. Då hade under tiden samma beslut fattats för Västtysklands vidkommande av de båda kamrarna i Bonn. Det avtal om Saars framtid, vilket påtvingats Adenauer av Mendès-France såsom förutsättning för det övriga fördragsverket, hade till en tid syntts vara nära att bryta enigheten inom regeringskoalitionen i Bonn och sålunda hota själva ratifikationen. Men när det kom till ett avgörande, räckte kanslerns auktoritet till för att frampressa en majoritet för ratifikation av 263 röster mot 202 — en skarp kontrast mot de blott 27 överskjutande ja-rösterna i den vida manstarkare nationalförsamlingen i Paris.

I början av maj trädde så äntligen Parisfördragen i kraft. Västtyskland hade uppnått suveränitet, tio år efter sammanbrottet, och upptogs såsom medlem av Atlantpakten. Den så länge omstridda och på olika håll motarbetade tyska återupprustning, som var avsedd att mot Österns väpnade massor fylla det militära tomrummet i Europas hjärta, kunde äntligen taga sin början. Den långa och energiska ryska motkampanjen hade definitivt strandat, trots att den hade kunnat nyttja två förnämliga trumfkort i spelet, nämligen tyskarnas spontana strävan efter återförening med Östtyskland och den egendomliga tröghetstendens i fransk politik,

som envist försökte att ännu 1954—55 se hotet mot Frankrikes nationella säkerhet och existens i Tyskland och inte i Ryssland.

En betydelsefull milstolpe i efterkrigshistorien hade sålunda passerats, även om det skulle visa sig, att igångsättandet av uppställningen av de tolv tyska divisionerna kom att kräva åtskilligt längre tid, än man på åtskilliga håll torde ha föreställt sig.

Redan vid årets ingång hade man sannolikt i Moskva gjort klart för sig, att Parisavtalens ratificering knappast längre kunde hindras eller ens nämnvärt fördröjas. Den ryska politiken visade sig ha resurser för ett omfattande och delvis framgångsrikt spel även i ett läge, som sålunda ur en väsentlig synpunkt hade avsevärt försämrats. De första aktionerna kommo att gälla två stater i själva den europeiska övergångszonen, Österrike och Jugoslavien. Redan i mars inbjöds Wienregeringen att i Moskva diskutera ett statsfördrag, som skulle ordna Österrikes ställning oberoende av den tyska frågans vidare öden. De förhandlingar, som förbundskanslern Raab förde i Moskva, ledde till enighet, och deras resultat godtogs även av Västmakterna. Resultatet blev, att Österrike skulle utrymmas av alla ockupationsmakterna och såsom fri stat intaga en neutral ställning erinrande om Schweiz'.

Motiveringen för denna ryska manöver är rätt lätt att finna. Visserligen var det den ryska omedgörligheten och ingenting annat, som dittills hade hindrat en uppgörelse i den österrikiska frågan. Men erfarenheten visar till övermått, att det blott behövs, att Moskva något lättar på sin envetenhet i någon oavgjord fråga, för att det hos en inte ringa del av världsoptionen skall kunna påräkna samma good-will — eller ännu större! — som om det hela tiden hade fört en resonabel och positiv politik. Österrikes neutralisering innebar vidare rent militärt, att Atlantpaksstaterna gingo miste om den direkta landförbindelsen via Brenner mellan Syd-tyskland och den norditalienska slätten. Slutligen — och sannolikt viktigast — var Österrikes evakuering och återförening till priset av neutralisering ett utmärkt prejudikat att peka på i det allt intensivare spelet om den västtyska opinionen.

I maj besökte Sovjets två ledande politiker, regeringschefen Bulganin och partisekreteraren Krusjtjev, Belgrad. Resan måste i mycket ha karaktär av Canossafärd efter Stalins hårda politik mot den uppstudsige Tito. Sätillvida kunde den tänkas medföra en viss prestigeförlust för Moskva på Balkan och över huvud taget bland satellitfolken. Men när den ryska ledningen tog denna risk, när den

t. o. m. i Belgrad öppet vidgick, att misstag begåtts på ryska sida — låt vara av den likviderade Berija! — liksom att varje kommunistisk stat hade rätt att själv utstaka sin väg till socialismen, då visste man i Moskva, att spelet var väl värt insatserna. Statsbesöket i Belgrad och de förklaringar, som därvid avgåvos, inneburo att åtskillig misstro mot Tito väcktes i Amerika, att Balkanpakten mellan Jugoslavien, Grekland och Turkiet åtminstone i militärt hänseende så gott som lamslogs och att Titos benägenhet ytterligare markerades för den ur den västerländska säkerhetens och frihetens synpunkt ganska värdelösa tredje ståndpunkt, där han kunde finna sådana ledstjärnor och föregångsmän av olika grader som panditen Nehru och överste Nasser. Belgrads förbindelser med New Delhi och Kairo ha också under året märkbart intensifierats, samtidigt som åtskilliga misshälligheter uppstått rörande den amerikanska insynen i användningen av Förenta Staternas militärhjälp till Jugoslavien.

Även en annan försvagning av Atlantpaksstaternas position i Östra Medelhavet torde åtminstone indirekt sammanhånga med den framgångsrika ryska fredsoffensiven. Åtminstone har man svårt att annorlunda än genom en missriktad känsla av minskad fara eller större trygghet förklara, att den grekiska regeringen ansåg sig ha råd till den onödiga och meningslösa konflikten med Storbritannien och Turkiet om det efter utrymningen av Suez strategiskt så betydelsefulla Cyperns framtida ställning. Det gäller här ett område, som efter antiken aldrig tillhört Grekland och vars befolkning, om den lämnats åt sina egna överväganden, troligen ej skulle ha haft svårt att finna sig till rätta med någon rimlig status inom det brittiska samväldet.

Sedan i början av maj Parisfördragen äntligen bragts i hamn, fann Västmakternas ledning stunden inne att taga fasta på de nya ryska signalerna genom en inbjudan till den fyrmaktskonferens på allra högsta nivå, som åtskillig tid hade föresvävat Winston Churchill men i Washington ansetts mindre opportunt, så länge som den tyska upprustningen ej var i princip klar. Nu gällde det att övertyga både de egna folken — ej minst det engelska inför det omedelbart förestående underhusvalet — och den fria världsoinionen om att Västmakternas ledare ej vore mindre benägna för fred och samförstånd än de nya männen i Moskva med deras stundom nästan groteska gester av fridsamhet och god vilja. Inbjudan accepterades av Sovjet och fyrmaktskonferensen utlystes till Genève i mitten av juli.

Vad som föresvävat Churchill var en intim konferens med förtroligt tankeutbyte, utan fastlåst dagordning och utan störande publicitet. Genève-mötet 1955 blev någonting helt annat. Själva konferenserna blevo av särdeles formell art, och publiciteten blev den högsta, som den moderna världspressen över huvud taget är i stånd att prestera. I sak uppnåddes veterligen i Genève ingenting som helst, utan alla kontroversiella frågor hänskötos till ett för oktober beramat utrikesministermöte. Behållningen — om en sådan fanns — skulle därför helt inskränka sig till den hjärtliga och välvilliga stämningen statsledarna emellan — »Genèveandan» som slagordet skulle lyda. Här visade sig Västern ha ett mycket högt trumfkort i presidenten Eisenhowers naturliga mänsklighet och välvilliga omgångsformer och hans nästan oväntade förmåga att ge övertygande och anslående uttryck åt ett uppriktigt fredspatos. Tack vare detta blev mötet ej alls den odelade ryska propagandaframgång, som man på sina håll hade befarat. Presidentens framträdande som konferensens obestridda centralfigur gjorde emellertid, att hans allvarliga sjukdom och åtminstone temporära försvinnande ur världshändelsernas mitt ett par månader senare innebar en ännu allvarligare förlust för Förenta Staterna och deras allierade, än de annars skulle ha gjort.

Det kan ej råda någon tvekan om att Genève-mötet, ackompanjerat av ryska kungörelser — givetvis helt okontrollerbara — om en viss reduktion av Sovjets väpnade styrkor, drev upp den stora västerländska allmänhetens fredsförhoppningar och allmänna optimism till en dittills oanad höjd. Här har nyss betonats den alldeles klara förbindelsen mellan dessa förhoppningar och vissa symtom av förminskad sammanhållning inom västblocket. Ännu klarare framstår sammanhanget mellan fredsdrömmarna och den påtagligt växande obenägenheten bland Atlantpaktstaterna, illustrerad i en rad fall, att nu längre fullfölja den militära återupprustningen i hittills avsedd takt, vare sig det sedan var fråga om rustningsanslag eller om personliga offer i form av lång övningstid. Motståndet mot de hittills allmänt accepterade rustningsbördorna växte snabbt inom hela den västliga världen.

Den omlagda ryska politiken med ty åtföljande avspänningspropaganda hade sålunda givit en mycket vacker avkastning i fråga om minskad sammanhållning och nedsatt såväl andlig som rent militär försvarsberedskap på motsidan, utan att detta behövt betalas med några egentliga eftergifter i sak å rysk sida. Så mycket intressantare är då, att denna så framgångsrika taktik redan under

hösten åter började övergivas i viss utsträckning. Särskilt klart framträdde detta vid utrikesministermötet i Genève i oktober—november. Detta slutade med ett fullständigt fiasko över hela linjen till följd av Molotovs absoluta vägran att gå med på någon som helst eftergift i fråga om vare sig Tysklands återförening, de europeiska säkerhetsproblemen eller ens det eftersträfvade ökade andliga och materiella utbytet mellan de båda maktblocken. Denna ryska omedgörlighet kläddes nu knappast ens i några avdämpande yttre former utan framstod ohöljd. De på västmaktshåll, särskilt av Eden, gjorda försöken att förbinda den tyska återföreningen med skapandet av en neutral zon mellan Öst och Väst till skydd för Ryssland, lämnades helt obeaktade av Molotov. En särskilt reklamerad frukt av »Genèveandan» hade varit den förbättrade umgängestonen mellan Öst och Väst eller, mera konkret uttryckt, ryssarnas förbättrade hyfs i det internationella umgänget. Men denna vinning gjordes till stor del åter ogjord under hösten, och regressen kulminerade i Krusjtjevs utfall mot Amerika och England inför förvånade men till synes tacksamma sydasiatiska åhörarmassor under hans och Bulganins egenartade triumffärd genom Indien och Burma i december.

Viktigare var emellertid Moskvas nya, rent offensiva politik i den för maktbalansen så betydelsefulla Mellersta Östern. Här hade Washington och London under året äntligen lyckats fullborda sin länge beramade *cordon sanitaire* längs Sovjetunionens sydgräns genom Iraks och Persiens anslutning till den med Västmakterna förbundna konstellationen Turkiet-Pakistan. Rysslands dramatiska motdrag blev en omfattande leverans av krigsmateriel till den egyptiska diktaturregimen, åtföljd av motsvarande närmanden till Nassers stallbröder i Saudi-Arabien och Syrien. Därjämte samverkade Sovjetblocket i Förenta nationerna med arabstaterna i dessas statutvidriga försök att draga Frankrikes algeriska vanskligheter — rättsligt sett alldeles klart en inre fransk angelägenhet — inför generalförsamlingen.

Under senhösten spred sig en allvarlig ängslan för att Moskva i själva verket eftersträfvade att med sitt stöd åt den egyptiska chauvinismen sätta den eldfångda Mellersta Östern i full brand, sedan Ryssland i Genève förvissat sig om att det ej behövde befara ett preventivkrig i Europa från amerikansk sida. Alldeles oavsett, om så långtgående farhågor voro berättigade eller ej, gav händelseutvecklingen kring Östra Medelhavet under hösten ett starkt intryck av att den anglosaxiska diplomatin blivit överrumplad och

överlistad på ett av sina klassiska arbetsfält. Intrycket förstärkes, om man besinnar, att till den ryska framstöten i Egypten och till oron på Cypern även måste läggas, att de stora amerikanska militära investeringarna i Franska Nordafrika under 1955 gjorts i viss mån problematiska genom den häftiga inre oron i dessa länder, en oro för vars utveckling varken Moskva eller överste Nasser torde stå främmande.

Årets första månader dominerades i väsentlig mån av oron för att fientligheterna mellan de bägge kinesiska regeringarna skulle kunna utvidgas till ett storkrig. Det var därvid fråga om Pekingregeringens uppenbara angreppsförberedelser mot de av Tjiang-Kai-sjek alltså innehavda öarna strax utanför Sydkinas kust. Ett angrepp mot dessa öar kunde lätt tolkas som första fasen i ett anfallskrig mot själva Formosa, som ju stod under amerikanskt skydd. De interna överläggningarna i Washington under årets första del äro ännu ej kända, men åtskilligt tyder på att vissa personer i framskjuten ställning voro beredda att sätta in Förenta Staternas hela makt och prestige på att skydda de hotade öpositionerna och bevara Nationalist-Kina från ett nytt bakslag. Presidenten Eisenhower själv synes ej ha varit helt villig att taga riskerna av en sådan politik. Om denna tolkning av förloppet är riktig, kan väl endast framtiden visa, om det var presidenten eller de mer aktivistiska bland hans militära rådgivare, som på längre sikt hade rätt.

Resultatet blev nu, att några mindre öar uppgåvos, men att de viktigaste, Matsu och Quemoy, stannade i nationalisternas händer, dock utan formlig amerikansk garanti. Denna garanti omfattade nämligen endast själva Formosa och Pescadorerna.

Förvecklingarna kring Formosasundet visade ännu en gång klyftan i bedömningen av de kinesiska spörsmålen mellan U. S. A. och dess främsta europeiska bundsförvanter och ställde åter i bjärt belysning de egendomliga och verklighetsfrämmande föreställningarna i London om att något väsentligt skulle kunna vinnas genom en mjuk politik mot Pekingjuntan.

Den akuta krisen i Formosasundet ebbade så småningom ut, när kommunisternas väntade attack på de återstående öställningarna uteblev. Under årets senare del kom det t. o. m. till direkta diplomatiska förhandlingar mellan Washington och Peking. De ha hittills varit resultatlösa men torde dock kunna fattas som ett tecken på att den amerikanska regeringen närmar sig ett beslut att erkänna fait accompli på Kinas fastland, dock utan att uppgiva sin

täckning av Tjiangs välde på Formosa. Den även av England antydda lösningen med »två Kina», av vilka det ena vore identiskt med Formosa, skulle därmed närma sig sitt förverkligande.

En sådan utveckling skulle aktualisera frågan om Kinas röst i FN, ett problem som mot årets slut ändå bragtes i förgrunden genom Tjiangs veto mot det s. k. Yttre Mongoliets inval. Om denna manöver, som det ett slag såg ut, skulle ha medfört att hela invalsfrågan ännu en gång fallit, hade väl Nationalist-Kinas ställning i folkförbundet blivit ohållbar. När nu emellertid resultatet blev ett fullständigt omotiverat ryskt veto mot en så stark invalspaspirant som Japan, torde situationen bliva mindre spänd, allra helst som ingen torde kunna bestrida, att vetot mot den särdeles dubiösa mongoliska statsbildningen — om man nu ens kan på allvar tala om en sådan — stod i den allra bästa överensstämmelse med FN:s statuter, förutsatt att dessa äro avsedda att tillämpas i fortsättningen.

Den andra stora stridsfrågan i Fjärran Östern, Korea, har under 1955 knappast undergått någon annan förändring än att kommunisternas missaktning för vapenstilleståndsbestämmelserna framträtt om möjligt ännu bjärtare än förut.

I några av de ledande staternas inrikespolitik äro att anteckna tilldragelser av världspolitisk betydelse. I vad mån Malenkovs avgång i februari som *rysk* regeringschef och ersättande med dubbelstjärnan Bulganin—Krusjtjev tillhör dessa händelser eller blott är av intern betydelse, torde ingen ännu kunna med visshet avgöra.

I *England* medförde våren den mer än 80-åriga Churchills länge väntade avgång och ersättning med Eden samt den ombildade konservativa regeringens stora seger vid de nya underhusvalen. Förväntningarna på en stabil och handlingskraftig konservativ regim ha emellertid knappast i allo infriats under det senare halvåret. De nya ekonomiska vanskligheterna under hösten inneburo i mångas ögon ett bakslag för finansministern Butlers ditintills så framgångsrika och i valpropagandan särskilt reklamerade politik. De långa uppskoven med kabinetts ytterligare ombildning tolkades på sina håll som uttryck för en viss obeslutsamhet och bristande kraft hos den nye regeringschefen. Och händelseutvecklingen i Mellersta Östern mot årets utgång gjorde regeringen och särskilt just dess chef till föremål för allvarlig kritik ej endast från oppositionens sida. Man gick t. o. m. så långt, att pressuppgifter om Edens förestående avgång måste direkt dementeras.

I Amerika har situationen dominerats av det förestående presidentvalet, sedan Eisenhowers hjärtattack plötsligt klargjorde, att det ej endast var fråga om ett triumfatoriskt återval av presidenten, vars folkkärhet annars nått nya höjder i och med Genève-mötet. Då Eisenhower tidigast i februari kan väntas taga ställning till omvalsfrågan, är det än så länge meningslöst att spekulera över eventuella republikanska kandidater. Bland demokraterna synes vid årsskiftet Adlai Stevenson klart leda fältet, ehuru vissa medtävlare såsom guvernörerna Harriman i New York, Lausche i Ohio och Williams i Michigan samt möjligen även senator Kefauver knappast sakna alla chanser, om Stevenson ej skulle lyckas bli nominerad i en av de första nomineringarna.

Västerns politiska sorgebarn är — såsom alltid men 1955 kanske i ännu högre grad än vanligt — *Frankrike*. Vid årets ingång befann sig »kometen» Mendès-France i snabbt sjunkande. Avvecklingen av Frankrikes indokinesiska välde kunde knappast i längden framstå som en statsmannabragd av högre dignitet, och konseljpresidentens anspråksfulla later och publikfrieri gingo de deputerade på nerverna. I februari var tiden ute för det första experimentet Mendès-France. Han efterträddes av sin partivän och tidigare finans- och utrikesminister Edgar Faure i spetsen för en mera högerbetonad regering. Resultatet blev bl. a. en bitter personlig schism mellan de båda radikala ledarna. Mendès-France började förbereda sin come-back genom att sätta sig i besittning av den radikala partiapparaten, stödd på en galvaniserad politisk mumie som den gamle Herriot och på den forne Münchenmannen Daladier, känd även som nederlagets försvarsminister från 1939—1940.

Faure hade att kämpa med två svår- eller olösliga problem, som han hade ärvt från tidigare regeringar. Det ena var Saarfrågan, där tidpunkten nu obönhörligen nalkades att avveckla det försök till lösning i fransk-imperialistisk riktning, som man i strid med förblivande nationella fakta sökt skapa i virrvarret omedelbart efter 1945 års tyska sammanbrott och vars grundvalar ännu Mendès-France sökt rädda i förhandlingarna om Parisavtalen hösten 1944. Tack vare särskilt utrikesministern Pinays — över huvud taget en av de vederhäftigaste bland efterkrigstidens franska politiker — realistisk-koncilianta hållning lyckades man utan omedelbart men för de tysk-franska förbindelserna passera den påfrestning, som det innebar, att Saars väljare med väldig majoritet förkastade den »uropeiska» lösning, som Mendès-France velat påtvinga dem, fastän han i övrigt under sin korta regeringstid gjort

allt, som stod i hans makt, för att hindra Europatankens förverkligande.

Långt vanskligare var det nordafrikanska frågekomplexet, där Faure också otvivelaktigt till följd av sin regerings bristande enhetlighet visade åtskillig tvekan och osäkerhet. Resultatet av 1955 års utveckling inom dessa allt oroligare länder var avtal med Tunis och Marocko, i bägge fallen innebärande början till slutet för det franska protektoratet. Algeriet återstod, med stigande inre oro och förhållandena komplicerade av detta territoriums status som del av det franska moderlandet.

Mot årets slut lutade även kabinettet Faure allt tydligare mot sitt fall. Mendès-France's anhängare satte till alla klutar för att återföra denne orolige och föga förtroendeväckande politiske kondottiär av jakobinskt snitt till makten. När Faure störtades vid månadsskiftet november—december, besvarade han emellertid nationalförsamlingens beslut med den första kammarupplösningen sedan Mac Mahons dagar. Det var ett hugg mot Mendès-France, vars valförberedelser ännu ej voro på långt när färdiga. Som sådant lyckades draget också, men i övrigt inneburo valen den 2 januari 1956 en svår desillusion för fransk borgerlighet och Frankrikes vänner. Splittringen mellan de båda radikala partiledarna hindrade den breda mellanpartikoalition, som 1951 hade hållit ytterlighetspartierna tillbaka vid mandatfördelningen. Nu däremot kunde kommunisterna utan att öka sin andel av valmännen öka sitt mandatantal från omkring 100 till 150. Och i spektrums andra ända blev det ej som väntat Pinays moderata höger, som tog arvet från det sönderfallande gaullistblocket, utan den rent ansvarslöse demogogen Poujade, som alldeles oväntat vann 50 mandat. Tredjedelen av väljarna hade sålunda röstat med partier, som intaga en rent negativ och illojal hållning till den franska staten. En solid regeringsbildning synes så gott som omöjlig, om ej alla moderata partier, från Pinay till socialdemokraterna, försonas och begrava trätan mellan Faure och Mendès-France. Som olycksbådande men ännu dock knappast troligt alternativ framstår möjligheten av en ny folkfront, där Mendès-France kan få tillfredsställa sin maktlystnad och fåfänga genom att spela en roll i stil med Hugenbergs och Papens vid 1933 års tyska regeringsbildning.

Vid sidan av den franska förvirringen tedde sig ordningen och disciplinen i Adenauers *Tyskland* så mycket mer intrycksfulla. Emellertid saknades under 1955 ej oroväckande symtom inom ett par av de mindre tyska koalitionspartierna, vilka tillsammans med

den 80-årige kanslerns allvarliga sjukdom under hösten ge anledning till åtskillig oro för den ej alltför avlägsna framtid, då regeringstömmarna ej längre kunna vila i Adenauers fasta och härsklystna händer.

Året 1955 har i samband med sommarens Genèvemöte »på högsta nivå» uppvisat de kanske ljusaste framtidsförhoppningar, som den fria mänskligheten vågat hysa efter den första efterkrigsperiodens fruktansvärda besvikelser på det internationella området. Redan tidigare hade vid även mycket svaga skenbara tecken på större samförståndsvilja i Moskva den västeuropeiska opinionen visat en förbluffande godtrogenhet och optimism. Den hade också ådagalagt en märklig benägenhet att låta denna illa underbyggda optimism få inverka på den militära och politiska planeringen av Västerlandets trygghet. De sakligt värdelösa yttre samförståndsallyrer, som den ryska ledningen skyltade med i Genève, drevo denna egenhet i de västeuropeiska länderna — i viss mån även i Amerika — till en ojämförlig höjdpunkt.

Höstens och förvinterns händelseutveckling ådagalade med en väl även för renodlade pessimister oväntad snabbhet, att samförståndsviljan i Moskva helt och hållet stannade vid allyrerna och att även dessa snart fingo falla. Inga som helst eftergifter i sak visade sig uppnåeliga, inte ens när det gällde så oskyldiga ting som vissa gläntningar på järnridån. I säkerhetsfrågan liksom i det för Europas framtid så avgörande tyska återföreningsproblemet framträdde samma absoluta omedgörlighet på rysk sida, denna må sedan böttna i ett verkligt slutgiltigt beslut att inte göra några eftergifter eller vara betingad av taktiska spekulationer och avse att framtinga för Västern ödesdigra eftergifter i andra avseenden. Att ingen sinnesändring inträtt, att målsättningen på lång sikt är oförändrad och att Moskvas »new look» varit uteslutande taktiskt betingad, torde efter de senaste månadernas händelser vara uppenbart för envar, som är villig att låta sig ledas endast av fakta och inte av önsketänkande.

Även det ur nordisk synpunkt i och för sig så utomordentligt glädjande återlämnandet av Porkala till Finland passar i detta schema. Utrymningen av en bas, som till följd av den tekniska utvecklingen förlorat mycket, kanske det mesta, av sin militära betydelse, har erbjudit en ypperlig propagandatillgång, allra helst när Porkala på ett sakligt alldeles vilseledande sätt kan framställas som en motsvarighet till de amerikanska militära installationerna

hos Förenta Staternas skyddsbehövande västeuropeiska bundsförvanter.

Det borde efter de nu gjorda erfarenheterna stå klart för Västerlandets stater, att faran alltjämt är överhängande och att den i själva verket endast ytterligare vuxit till följd av ryssarnas taktiska vinster i denna senaste fas av det kalla kriget. Enda utsikten till räddning är alltjämt densamma som 1948 eller 1950: politisk sammanhållning och snabb, effektiv upprustning. I sistnämnda hänseende måste det vara fråga om b ä g g e slagen av vapen, om de konventionella lika väl som om de nya och fasaväckande, vilka kärnfysiken olyckligtvis ställt till mänsklighetens förfogande. Försummas de sistnämnda, ja, då är spelet definitivt förlorat. Negligeras åter de militära försvarsmedlen av konventionell typ, kommer man lätt att stå hjälplös inför en motståndare, som förfogar över mångfaldig överlägsenhet i detta hänseende och förstår att till fullo draga nytta av de moraliska och psykologiska hämningar, vilka skulle göra det svårt eller omöjligt för de civiliserade nationerna att spela ut sin överlägsenhet i atom- och vätebomber mot en angripare, som själv ej redan tillgripit dessa ohyggliga stridsmedel utan angrepe med politiska och militära stridsmedel av hävdvunnet slag i krig av typen Korea.

I ett läge, där alla förhoppningar om en verklig fredlig samlevnad mellan Öst och Väst visat sig bedrägliga och där det kalla kriget i dess många och skiftande former står som det troliga framtidsperspektivet för all den framtid, som idag låter sig överskåda, är situationen ej minst riskfylld för de stater, vilka valt att ställa sig utanför den fria världens stora försvarsorganisation. Stärkande och modernisering av riksförsvaret och dess utrustande även med sådana vapen, som vi själva instinktivt rygga tillbaka för att nyttja ens till nödvärn, är vad läget idag kräver. Det är i detta läge, som Sveriges ansvariga regering väljer att för en obetydlig besparing i en överbalanserad budget inställa de repetitionsövningar, utan vilka en betydande del av vår försvarsmakt inte kan omedelbart användas i en akut krigssituation.